

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE STUDII EUROPENE
ȘCOALA DOCTORALĂ PARADIGMA EUROPEANĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

Mișcări sociale, post-politică și repolitizare în România, 2012-2018

Candidat PhD:

Victoria Stoiciu

Coordonator:

Profesor Dr. Sergiu MIȘCOIU

2019

Cuprins

Introducere . Obiective de cercetare și precizări metodologice.....	4
Întrebările de cercetare	5
Cadrul teoretic	7
Ipoteze de cercetare.....	9
Metodologie	10
Structura lucrării.....	12
Capitolul 1. România post-comunistă – consens, conflict și depolitizare	15
1.1 Sfârșitul ideologiilor și post-comunismul	15
Sfârșitul istoriei și moartea ideologiilor	15
Post-marxismul sau o altă viziune asupra morții ideologiilor	18
Politic, politică și post-politică	20
De la post-politică la post-democrație	23
1.2. România post-comunistă și consensul transpartinic, 1990-2010	26
Volatilitate ideologică și consens	26
Începutul anilor i 90 , între liberalizare, privatizări și indexare	28
Guvernarea CDR - terapie de șoc la maxim cu minime măsuri sociale	34
Anii 2000 – vechile politici ale noilor guvernări.....	37
Epoca Băsescu și suspendarea consensului.....	41
1.3. Rezultatele consensului post-comunist – neoliberalism, stat social rezidual și depolitizare	43
Ideologia pieței libere versus pragmatismul politicilor sociale.....	45
Consens ideologic și depolitizare	48
Capitolul 2. Mișcările sociale – continuitate și ruptură în consensul post-comunist – 2012-2018.....	53
2.1. Teorii ale mișcărilor sociale	54
De la teoria mobilizării resurselor la noile mișcări sociale	54
De la mișcări globale la mișcări anti-austeritate și nevoia de trans-disciplinaritate.....	58
Dubla mișcare și mișcările sociale.....	62

Depolitizare și dez-încăstrare a piețelor.....	66
Reformele structurale și comodificare în timpuri de criză – reforma legislației muncii și a dialogului social.....	70
Noile ținte ale reformelor structurale – asistența socială și sănătatea publică.....	74
Continuitate și ruptură cu consensul politic post-comunist.....	77
2.3. Protestele din 2012-2013 și comunitatea Uniți Salvăm – discurs și mesaje	82
Proteste din 2012 - anti-austeritate și anti-sistem	82
Proteste din 2013 și comunitatea #UnițiSalvăm	88
2.4. Uniți Salvăm , rezistență la comodificare și încercare de repolitizare	94
Uniți Salvăm, reacție la comodificare.....	94
Uniți Salvăm ca tentativă de repolitizare	97
2.5. Mișcări sociale anti-corupție: 2017-2018, Rezist, Corupția Ucide	99
2016 și ascensiunea discursului anti-corupție.....	99
De la retorica anti-sistem la retorica anti-guvernamentală	102
#Rezist și perpetuarea consensului post-comunist.....	104
Capitolul 3. Mize discursive și semnificații în cadrul mișcărilor sociale	109
3.1. Tendințe și orientări ale mișcărilor sociale – o perspectivă teoretică.....	110
3.2. Sistem, antisistem și agende concurente în protestele din 2012.....	113
Eterogenitate discursivă în cadrul protestelor din 2012.....	113
Cum s-a impus agenda anti-sistem – o explicație.....	118
3.3. 2013 și “bătălia pentru sufletul protestelor”	125
Toamna Românească - între anti-capitalism și anti-corupție.....	126
Continuitate sau ruptură în protestele din 2013 – mize discursive	129
Includerea agendei anti-corupție în discursul UnițiSalvăm	132
3.4. Ascensiunea agendei anti-corupție: 2014-2015.....	136
Cine este anti-sistemul? Întrebări și răspunsuri în discursul din jurul protestelor.....	137
Proteste Colectiv și soluția tehnocrată	144
Capitolul 4. Contestație și hegemonie.....	150
4.1 Anti-corupție și neoliberalism	150
Corupția și lupta împotriva ei – traiectoria unei idei	153
Bună guvernare, tehnocrație și alte soluții neoliberale	155
4.2. Corupție, anti-corupție și hegemonie	159
Teoria discursului – o sinteză	161

Corupție și anti-corupție în România – o lectură prin prisma teoriei discursului.....	164
4.3. Concluzii	170
Bibliografie	176

Cuvinte cheie: mișcări sociale, anti-sistem, anti-corupție, post-politică, depolitizare, consens, anti-austeritate, re-politizare, comodificare, proteste, contra-mișcare

Introducere

Anii care au precedat crizei economice globale instaurate în 2007-2008 au reprezentat o perioadă de tensiuni și turbulențe sociale fără precedent de la căderea regimurilor comuniste din Europa de Est. De la protestele anti-guvernamentale din Africa de Nord și Orientul Mijlociu, cunoscute sub eticheta generică de Primăvara Arabă, de la protestele anti-austeritate și/sau anti-sistem precum Occupy și Indignados și până la protestele din Bosnia sau Bulgaria, un val de masive mobilizări colective au pus pe harta politică a lumii și a statelor națiune un nou actor politic, care părea să fi intrat într-un con de umbră după valul de manifestații de la finele anilor 60-începutul anilor 70 ale secolului trecut – mișcările sociale.

România nu a rămas străină de acest fenomen – după mai bine de două decenii de la mobilizările civice din Piața Universității din anul 1991, decenii în care principalele forme de mobilizare colectivă au fost aproape în exclusivitate sindicale, în iarna anului 2012 mii de cetățeni din diverse orașe ale țării au ieșit în stradă, alăturându-se unor proteste care au continuat mai bine de o lună, determinând schimbarea mai multor miniștri și în cele din urmă a întregului Guvern. Prin revendicările și agenda lor, manifestațiile din ianuarie 2012 s-au situat în proximitatea ideatică și discursivă a unor mișcări sociale anti-austeritate din diverse alte state ale lumii¹.

Anii care au urmat aveau să demonstreze că mobilizările civice din 2012 nu fuseseră un accident conjunctural, ci constituiau expresia unei mutații profunde produse în spațiul politic autohton – mobilizările civice au continuat, ba chiar au crescut în amploare. Așa cum s-a întâmplat și în alte state, cu mișcările de tipul *Nuit Debut* sau *Occupy*, care au devenit un actor politic important, capabil să influențeze agenda publică și să determine direcții ale acțiunii politice, la fel a fost și cazul României, unde mobilizările colective s-au transformat într-un ”jucător” politic cu impact asupra procesului legislativ, a componenței guvernului și a dinamicii politice.

O privire mai atentă asupra evoluției mișcărilor sociale apărute în România în anul 2012 și până în prezent ne arată că acestea sunt departe de a reprezenta o mișcare statică, cu o agendă fixă și un discurs clar definit. Diferența dintre revendicările și agenda protestatarilor din 2012 și cele ale protestatarilor de cinci ani mai târziu, din 2017 este sesizabilă cu ochiul liber: caracterul central sau marginalitatea temei anti-corupție, poziționarea radicală sau moderată în raport cu și partidele

---

¹ Diana Mărgarit, „The days we don’t give in – the Romanian social movements between 2012 and 2015”, *Eastblog*, 2016

politice, relaționarea cu clasa politică în ansamblul ei sunt doar câteva elemente de diferențiere puternică între cele două proteste. Cu alte cuvinte, dacă în iarna lui 2012 putem vorbi despre mobilizările de atunci ca având în principal o agendă anti-austeritate, îndreptată împotriva ansamblului clasei politice, în 2017 suntem mai curând în fața unor proteste a căror temă centrală o reprezintă lupta împotriva corupției și a căror țintă predilectă este guvernul și nu întreaga clasă politică.

Lucrarea de față reprezintă o analiză a mișcărilor sociale din România din intervalul 2012-2018. Analiza se focalizează în principal pe înțelegerea agendei și a discursului mișcărilor sociale, evoluția în timp a acestei agende și impactul pe care respectivele mișcări sociale l-au avut asupra spațiului politic românesc. Spre deosebire de mișcările din spațiul vestic, de tip *Occupy*, *Indignados* sau chiar de mișcări din afara spațiului euroatlantic, cum e Primăvara Arabă, fenomenul mișcărilor sociale emergente în spațiul românesc în anul 2012, parte a unui val global de proteste, nu a beneficiat de o atenție similară acestora în comunitatea științifică. Având în vedere importanța politică crescută a mișcărilor sociale în România, studierea acestora devine necesară pentru o mai bună înțelegere nu doar a fenomenului în sine, ci și a modului în care acesta transformă și influențează sfera politică.

Obiectivul acestei cercetări depășește așadar analiza strictă a mișcărilor sociale din perioada 2012-2018, încercând să le plaseze într-un context politic mai larg, atât național, cât și internațional și într-o perspectivă temporală care depășește orizontul de timp al protestelor propriu zise.

Întrebările de cercetare

Plecând de la acest obiectiv, întrebările de cercetare ale acestei cercetări pot fi grupate în câteva categorii, după cum urmează:

1. Care este contextul național și global care precedă emergența mișcărilor sociale începute în România în 2012 și în ce mod influențează acesta configurația și modul de articulare a agendei mișcărilor sociale?
2. Care este agenda mișcărilor sociale din perioada 2012-2018, în ce măsură și în ce mod aceasta variază de-a lungul timpului?

3. Care sunt factorii conjuncturali și factorii structurali responsabili de modul în care este articulată nemulțumirea protestară și este formulată agenda protestelor?

4. Care este impactul politic al mișcărilor sociale din 2012-2018?

Cadrul teoretic

Configurarea răspunsurilor la întrebările de mai sus implică recursul la un cadru teoretic trans-disciplinar, care depășește sfera propriu zisă a studiului mișcărilor sociale sau sociologia politică, principala disciplină responsabilă de studierea mișcărilor sociale. Înțelegerea tendințelor structurale, atât economice, cât și politice premergătoare mișcărilor sociale, analiza impactului politic al acestora, dincolo de efectele imediate, toate acestea impun apelul la o serie de discipline conexe cu cele ale sociologiei politice fără de care înțelegerea mișcărilor sociale este incompletă. Așa cum se va arăta în această lucrare, recursul la elemente de economie politică, filozofie politică, antropologie politică sau teoria discursului reprezintă un demers științific din ce în ce mai des practicat în studiul mișcărilor sociale recente.

Astfel, prima direcție teoretică majoră utilizată în analiza de față se înrădăcinează în zona filosofiei politice și a teoriei sociale cunoscute sub numele de post-marxism, în special a unor teoreticieni precum Jacques Rancière², Ernesto Laclau, Chantal Mouffe³ sau Slavoj Žižek⁴. Apelul la acest cadru teoretic survine ca urmare a tentativei de explicare a contextului global și național în care își fac apariția mișcărilor sociale de după 2010, la nivel internațional și 2012 la nivel național. Lucrarea încearcă să plaseze înțelegerea contextului românesc, în special a post-comunismului, în cadrul mai larg al unor tendințe globale, ce pot fi denumite generic „sfârșitul ideologiilor”, tendințe teoretizate de autori precum Ulrich Beck, Anthony Giddens⁵, sau Francis Fukuyama⁶. Căderea regimurilor socialiste din Europa de Est în 1989 părea să confirme aceste teorii, unele dintre ele lansate cu decenii înainte, alimentând nu doar analizele teoretice, ci și forțele politice, precum a Treia Cale, care pretindeau a fi depășit tradiționalul clivaj dintre stânga și

---

² Jaques Rancière, *Disagreement. Politics and Philosophy*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1999

³ Ernesto Laclau, Chantal. Mouffe, *Hegemony and socialist strategy: toward a radical democratic politics*, London: Verso, 1985

⁴ Slavoj Žižek, *The Ticklish Subject. The Absent Centre of Political Ontology*, London: Verso, 2000

⁵ Ulrich Beck, Anthony Giddens, Scott Lash, *Reflexive Modernization. Politics, Tradition and Aesthetics in the Modern Social Order*. Stanford: Stanford University Press, 1994

⁶ Francis Fukuyama, *The End of History and the Last Man*, New York: Free Press, 1992

dreapta. Izbucnirea crizei economice globale din 2007 și apoi declanșarea valului de mobilizări colective care au urmat crizei au pus, însă, sub semnul întrebării teza sfârșitul istoriei, scoțând la iveală o serie de clivaje, aducând în prim plan conflicte și revigorând astfel vechea dihotomie dintre stânga și dreapta. În acest context, apelul la teoreticienii post-marxiști devine necesar: fără a nega ceea ce fusese etichetat drept sfârșit al ideologiilor, post-marxiștii propun o interpretare alternativă asupra fenomenului, abordând problema sfârșitului ideologiilor ca sfârșit al politicii. Reinterpretat prin prisma teoriei post-marxiste, declinul ideologiilor constituie o evacuare a conflictelor din sfera politică, ceea ce nu echivalează cu eliminarea conflictelor *per se*. Sfârșitul ideologiei marchează, de fapt, sfârșitul politicii și deschide calea către fenomenul numit post-politică. Plecând de la această accepțiune, concepte precum depolitizare, post-politică și post-democrație, dezvoltate nu doar de post-marxiști ca Žižek sau Rancière, ci și de politologi precum Collin Crouch⁷ sau Colin Hay⁸ devin instrumente cheie de analiză în lucrarea de față.

În mod previzibil, un al doilea pilon teoretic în jurul căruia este structurată analiza din lucrarea de față se referă la o serie de teorii din studiul clasic al mișcărilor sociale – de la Charles Tilly⁹, Michel Wieviorka¹⁰ și Alain Touraine¹¹ și până la Donatella della Porta¹², Alberto Melucci¹³ sau Michael Burawoy¹⁴. Totodată, pentru a putea înțelege modul de articulare a agendei și a narațiunilor protestatate, în prezenta analiză recurgem la diverse elemente din teoria cadrelor interpretative (*framing*), a căror exponenți principali sunt Snow și Benford¹⁵. Totuși, analiza de față nu se încadrează propriu zis în nici una din marile paradigme teoretice expuse aici, de la teoria mobilizării resurselor și până teoria noilor mișcări sociale sau studiul mai recentelor mișcări sociale globale. Urmând linia de argumentație a mai multor autori care cercetează recente mișcări

---

⁷ Colin Crouch, *Post-democracy*, Cambridge: John Wiley&Sons, 2004

⁸ Collin Hay, *Why we hate politics*, Cambridge: Polity Press, 2007

⁹ Charles Tilly, Lilly Tilly, Richard Tilly, *The Rebellious Century: 1830-1930*, Cambridge: Harvard University Press, M.A, 1975

¹⁰ Michel Wieworka, *Un autre monde; contestations, dérives et surprises dans l'anti-mondialisation*, Paris: Balland, 2003

¹¹ Alain Touraine, *Post-Industrial Society*, London: Wildwood House, 1974

¹² Donatella della Porta, *Can democracy be saved: participation, deliberation and social movements*, Polity Press, Cambridge, 2013; Donatella della Porta, *Social Movements in Times of Austerity*, Cambridge: Polity Press, 2015

¹³ Alberto Melucci, John Kean, Paul Mier (ed), *Nomads of the Present: Social Movements and Individual Needs in Contemporary Society*, London: Hutchinson Radius, 1989

¹⁴ Michael Burawoy, „Times of Turmoil Emerging Visions from Three Years of Global Dialogue”, *Journal of the Brazilian Sociological Society Revista da Sociedade Brasileira de Sociologia*, SID, Porto Alegre, v. 1, n. 1/2015, p. 49-63; Michael Burawoy, „Third-Wave Sociology and the End of Pure Science”, *The American Sociologist*, Fall/Winter, 2005

¹⁵ David A. Snow, R. Burke Rochford, Jr., Steven K. Worden, Robert D. Benford „Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation”, *American Sociological Review*, vol. 51, 1986, p. 464-481.

sociale, printre care Donatella della Porta¹⁶ sau Don Kalb¹⁷, lucrarea de față propune o analiză inter-secțională și trans-disciplinară, care transcende diviziunile mai sus amintite din studiul mișcărilor sociale și încearcă să plaseze înțelegerea fenomenului în contextul mai vast al economiei politice contemporane. Așa cum se arată în lucrare, valul de mișcări sociale apărut în 2010, o dată cu recesiunea economică globală și care readuce în prim plan chestiuni de ordin economic, impune un astfel de demers științific și reintroducea în analiza mișcărilor sociale a unor concepte precum capitalismul sau clasa, fără de care înțelegerea fenomenului este incompletă. Urmând această cale analitică, mișcările sociale apărute în România sunt studiate prin prisma cadrelor teoretice furnizate de autori precum Karl Polanyi¹⁸ sau Wolfgang Streeck¹⁹, teoria polanyiană a dublei mișcări reprezentând un instrument analitic central.

Metodologie

Din punct de vedere metodologic, cercetarea de față va reprezenta o combinație dintre analiza teoretică, pe de o parte, care are ca scop elucidarea relației dintre conceptele incluse în analiză (mișcări sociale, capitalism, democrație, politică, depolitizare, post-politică) și cercetarea empirică, pe de altă parte, prin care vom urmări testarea ipotezelor formulate și care include analiza principalelor politici publice și a programelor de guvernare din perioada 1990-2012, analiza secundară de date și analiză de conținut (slogane, poziții publice și texte produse de participanții la protest, cât și relatări și interpretări/comentarii pe marginea protestelor din presa scrisă).

Capitolul I. România post-comunistă – consens, conflict și depolitizare

Capitolul urmărește să plaseze dinamica politică din România de după 1989 în contextul european/global mai larg al fenomenului cunoscut, în funcție de perspectiva teoretică, sub numele de sfârșit al ideologiilor sau post-politică. În acest scop, prima secțiune a capitolului face o incursiune teoretică în literatura care dezvoltă aceste concepte, de la Daniel Bell, Ulrich Beck,

---

¹⁶ Della Porta, 2015, op. cit, p. 40-51

¹⁷ Don Kalb, Massimiliano Mollona, *Worldwide mobilizations. Class Struggles and Urban Commoning*, New York: Berghahn Book, 2018

¹⁸ Karl Polanyi, *The Great Transformation: The Political and Economic Origins of Our Time*, Boston: Beacon Press, 2001 (1944)

¹⁹ Wolfgang Streeck, *Buying Time: the delayed crisis of democratic capitalism*, Brooklyn and London: Verso, 2014

Anthony Giddens și Francis Fukuyama până la teoreticieni post-marxiști precum Jacques Rancière, Slavoj Žižek, Chantal Mouffe și Ernesto Laclau. Ulterior acestei etape de clarificare teoretică a conceptelor operaționale, capitolul continuă cu o analiză a situației din România din anul 1990 și până în 2012, anul în care au izbucnit protestele, prin prisma analitică acestor concepte.

Teza centrală a acestui capitol este aceea că spațiul politic românesc post-decembrist a fost caracterizat de un consens transpartinic, ale cărui principale consecințe le-au reprezentat apariția un model de capitalism neoliberal și a unui stat social rezidual. La nivelul politicilor publice, consensul trans-partinic despre care se vorbește în acest capitol e constituit, pe de o parte, dintr-un melanj de politici pro-piață și pro-liberalizare care au condus la crearea unui model economic de factură neoliberală, iar pe de altă parte dintr-un set de măsuri sociale minimale, al căror scop era menținerea păcii sociale. În ciuda unor variații datorate conjuncturii internaționale, contextului economic sau unor constrângeri externe, acest set de politici a fost implementat de toate guvernele de după 1990, indiferent de culoarea lor politică și a fost suspendat abia în 2010, o dată cu măsurile de austeritate adoptate de Guvernul condus de Emil Boc.

Consensul politic post-comunist nu se reduce însă la setul de politici economice și sociale comune, descrise anterior. Aceste politici și consensul partinic din jurul lor sunt expresia unui consens ideologic, care susține că economia de piață și capitalismul sunt singura ordine posibilă și în același timp necesară. În pofida unor dispute legate de viteza și natura reformelor, soluțiile inventariate de actorii implicați în dezbateri erau circumscrise „ordinii naturale” a pieței libere și a democrației parlamentare²⁰.

La nivel discursiv, se arată în capitol, consensul post-comunist românesc se coagulează în jurul discursului anti-comunist, care operează o strămutare a conflictelor cu care se confruntă societatea și a cauzelor acestora din prezentul imediat în trecutul comunist, efectul fiind acela că diferențele politice și economice existente nu sunt resimțite la nivel politic – pentru a fi percepute, ele sunt traduse în limbajul culturii și al identităților culturale. Începând cu prima parte a anilor 2000 și cu ascensiunea lui Traian Băsescu, discursul anti-comunist este înglobat în discursul anti-corupție. Antagonismele sociale nu sunt însă doar evacuate din spațiul politic – ele sunt substituite

---

²⁰ Emanuel Copilaș, *De la ideologie la hegemonie. Explorari critice în postcomunismul românesc*, București, Tritonic, 2018

cu o serie de conflicte, cu tentă moralizatoare, care ajung să domine agenda publică și politică, dar care sunt, prin natura lor, profund depolitizante.

Hegemonia acestui consens transpartinic a echivalat cu depolitizarea spațiului politic românesc, România înscriindu-se astfel în contextul mai larg al fenomenelor numite post-politică și post-democrație. Așa cum se arată în literatura din jurul acestor concepte, post-politica sau post-democrația implică tendința de guvernare în jurul unui consens trans-partinic care proclamă inevitabilitatea capitalismului și a democrației parlamentare²¹. Înscrierea României, ca și a altor state post-socialiste pe traiectoria economiei de piață și a democrației liberale vine să confirme originea cvasi-naturală a acestora – după cum susține Boris Buden, ele reprezintă o confirmare a faptului că există o singură direcție, iar revoluțiile din 1989 nu au făcut decât să reunească societatea cu natura ei originală, alienată de comunism²². Revoluțiile din 1989 și ceea ce a urmat constituie, așadar, „o victorie definitivă a toleranței post-politice, a normalității post-istorice, a pacificării post-utopice”²³.

Capitolul II. Mișcările sociale – continuitate și ruptură în consensul post-comunist: 2012-2018

Capitolul face o trecere în revistă a principalelor paradigme din literatura privind mișcările sociale, de la teoria resurselor, teoria noilor mișcări sociale și până la mai recente încercări de analiză a mișcărilor sociale globale și anti-austeritate. Scopul acestei incursiuni este încercarea de fixare a cadrului teoretic al analizei mișcărilor sociale emergente în România în 2012. Totuși, așa cum se arată în capitol, analiza fenomenului mișcărilor sociale propusă nu se situează în sfera teoretică al nici uneia dintre marile paradigme teoretice descrise, încercând, așa cum sugerează unii autori în literatura de specialitate, o abordare trans-disciplinară, care să aducă în analiză elemente de antropologie politică, filozofie politică sau economie politică.

Astfel, introducând noi elemente analitice, precum teoria dublei mișcări a lui Polanyi, propunem interpretarea mișcărilor sociale demarate în 2012 în România drept o reacție la valul de comodificare (*comodification*) declanșat de măsurile de austeritate și de reformele structurale

---

²¹Wilson, Swyngedouw, *op.cit.*, 2014

²² Boris Buden, *Zone des Übergangs: Vom Ende des Postkommunismus*, (The Zone of Transition. On the End of Post-Communism), Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag, 2009

²³ *Idem*

operate de Guvernul Boc în perioada 2010-2011. În această accepțiune, mișcările sociale pot fi analizate ca reprezentând o componentă a contra-mișcării polanyiene. Totodată, se arată cum dezincastrarea socială și politică a pieței, de care vorbește Polanyi, merge mână în mână cu fenomenul depolitizării și al post-democrației. În fapt, se susține în acest capitol, e vorba de apariția unei raționalități politice în care sfere anterior autonome - cea socială, politică, morală, sunt contopite într-una singură, care e cea economică²⁴. Acest proces, denumit depolitizare prin economizare, este unul prin care diferențele politice, culturale și istoricitatea sunt substituite de către „formalismul transistoric al unei grile de interpretare economice”²⁵.

În capitol se arată cum măsurile de austeritate și reformele structurale adoptate de Guvernul condus de Emil Boc în anii premergători protestelor din 2012 au reprezentat un nou avans al procesului de comodificare și depolitizare. Dincolo de efectele cuantificabile ale flexibilizării relațiilor de muncă, efectul modificărilor din legislația muncii și a dialogului social a fost o depolitizare a relațiilor de muncă. După cum afirma Bourdieu, dizolvarea structurilor colective care opun rezistență logicii pieței este o caracteristică a neoliberalismului²⁶, dar este, în același timp, și chintesența depolitizării. Metamorfozarea problemelor colective în probleme individuale, transferul unei probleme din sfera publică în cea privată reprezintă un *modus operandi* al depolitizării, conform lui Colin Hay²⁷. Totodată, reforma sistemului de asistență socială și tentativa de privatizare a sistemului public de sănătate sunt interpretate ca o abdicare de la principiul solidarității sociale, în accepțiunea sa polanyiană, înțeleasă drept conservare a ființei umane și a naturii în fața acțiunii devastatoare a liberalismului economic, al cărui ultim scop este o piață total de-reglementată²⁸. Prin atacul asupra unor sfere pe care toate guvernele anterioare le protejaseră printr-un minim de legislație favorabilă sau protecție socială, politicile de austeritate și reformele structurale ale Guvernului Boc reprezintă o tentativă de suspendare a consensului trans-partinic post-decembrist. În ciuda avansului liberalizării specific consensului post-comunist, acesta a fost caracterizat, după cum am arătat în capitolul anterior, de o minimă formă de protecție socială, pe care reformele structurale încearcă să o demanteleze.

---

²⁴ Camil Alexandru Pârvu, „Contestatory Cosmopolitanism, Neoliberal Rationality and Global Protests”, in *Globalizations*, Vol. 14, Issue 5, 2017, pp. 776-79

²⁵ Yahya M. Madra & Fikret Adaman, „Neoliberal reason and its forms: De-politicization through economization”, in *Antipode*, Vol. 46, issue 3, 2014, pp. 691-716

²⁶ Pierre Bourdieu, *The essence of neoliberalism*, Le Monde Diplomatique, December, 1998

²⁷ Colin Hay, *Why We Hate Politics*, New York: John Wiley & Sons, 2013

²⁸ Polanyi, *op.cit.*

Astfel, prezenta lucrare interpretează mișcările sociale emergente în 2012 în România drept o formă de rezistență la valul de comodificare și o tentativă de re-politizare. Descrierea mișcărilor sociale ca tentative de re-politizare nu e nouă în literatura de specialitate - mai mulți autori, au arătat că forma lor de organizare, vocabularul, imaginarul politic și raționalitatea politică a mișcărilor sociale constituie încercări de re-politizare care resping atât formalismul procedural al politicii instituționalizate, cât și „economizarea” specifică neoliberalismului²⁹.

Prin prisma acestui unghi de analiză, se arată cum mișcările sociale din perioada 2012-2018 au evoluat gradual dinspre o formă radicală de contestare, cu potențial de re-politizare, către o agendă anti-corupție, care constituie o formă de perpetuare a consensului post-comunist. Caracterul anti-sistem al protestelor din 2012 și al mișcării Uniți Salvăm a fost înlocuit de retorica anti-guvernamentală a mișcării #Rezist, ancorată în discursul de sorginte neoliberală al buneii guvernări. Ciclul protestelor din 2012 a fost deschis de forțe sociale progresiste, dar a oferit, în timp, spațiul, oportunitatea și repertoriul de acțiuni pentru mișcări care pot fi calificate drept neoliberale³⁰.

Capitolul III. Mize discursive și semnificații în cadrul mișcărilor sociale

Acest capitol reprezintă o tentativă de elucidare a cauzelor și factorilor care au determinat glisarea dinspre agenda anti-sistem, cu potențial de re-politizare către agenda anti-corupție, care în ultimă instanță consolidează consensul transpartinic post-decembrist. În acest scop, se pleacă de la constatarea că mișcările sociale, ca manifestare a contra-mișcării polanyiene, pot fi atât emancipatoare și progresiste, cât și opresive sau chiar totalitare³¹. Caracterul lor emancipator nu este un dat, întrucât contra-mișcarea nu este caracterizată prin unitate.

Capitolul ilustrează modul în care diverse agende concurente, în principal agenda anti-sistem și agenda anti-corupție au intrat în conflict de-a lungul ciclului de proteste analizat, precum și modul în care retorica anti-corupție a ajuns să se impună, gradual, ca și cadru interpretativ dominant al mișcărilor sociale. În acest scop, se recurge la o analiză empirică a discursurilor și

---

²⁹ Pârnu, *op.cit.*, 2017

³⁰ Raluca Abăseacă, Geoffrey Pleyers, „The reconfiguration of social movements in post-2011 Romania”, *Social Movement Studies*, Vol. 18, issue 2, p.168

³¹ Michael Brie, *Karl Polanyi In Dialogue*, Montréal: Black Rose Books, 2017

narațiunilor prezente în mișcările sociale din perioada 2012-2018 și se analizează modul în care este articulată nemulțumirea populară și setat cadrul interpretativ dominant al unui protest.

Se arată că mișcarea socială inițiată în iarna anului 2012 nu a fost, de la bun început, caracterizată prin omogenitate și uniformitate a discursurilor și actorilor³². Deja din primele zile ale manifestațiilor din iarna lui 2012 se configurează, în paralel cu tematica anti-austeritate și anti-sistem o agendă anti-corupție. Totuși, factori conjuncturali, cum ar fi configurația internă a forțelor politice sau contextul internațional caracterizat de un val de proteste anti-austeritate au facilitat impunerea agendei anti-sistem ca și cadru interpretativ dominant al protestelor din 2012-2013. Transformările survenite în configurația politică domestică după 2014-2015, precum și dezechilibrul de forțe și de acces la resurse dintre reprezentanții principalelor agende concurente au condus treptat la înlocuirea retoricii anti-sistem cu retorica anti-corupție drept cadru dominant al mișcărilor sociale. Retorica anti-sistem nu a fost eliminată, se arată în lucrare, ci resemnificată, astfel încât opoziția față de sistem nu mai presupunea o respingere radicală a întregii clase politice, ci doar a unei părți a acesteia. Astfel, după 2014-2015, o dată cu alegerea președintelui Iohannis și sosirea la guvernare a tehnocratului Dacian Cioloș, identitatea colectivă coagulată discursiv prin intermediul mișcărilor sociale, acel *Noi* care se opune *Lor*, a ajuns să includă unele figuri politice, partide politice sau persoane care ocupaseră funcții publice. Prin portretizarea tehnocrației ca soluție anti-sistem, tentativa de re-politizare inițiată de protestele din 2012 a eșuat – identitățile colective, antagonismul în jurul cărora se constituie acestea și vocabularul protestelor de după 2015 reproduc retorica neoliberală și depolitizantă caracteristică consensului politic post-decembrist.

Narativizarea protestului și setarea cadrului interpretativ al protestelor din perioada 2012-2018 nu au fost doar opera participanților la protest și a aliaților/simpatizanților protestatarilor, ci și a oponentilor și criticilor acestora. Concluzia capitolului e aceea că setarea cadrului interpretativ al protestului nu reprezintă doar expresia dinamicii din interiorul mișcărilor sociale, ci și a raporturilor de putere dintre acestea și restul actorilor relevanți, de la puterea politică la mass media.

---

³² Diana Mărgărit, „Ideology and Social Movements. A Comparative Analysis of the 2013 Protests in Bulgaria, Hungary and Romania” in Geoffrey Pleyers, Ionel N. Sava, *Social Movements in Central and Eastern Europe. A renewal of protests and democracy*, București: Editura Universității din București, 2015; Cătălin Augustin Stoica Vintilă Mihăilescu, *Iarna vrajbei noastre*, București, Paideea, 2012

Capitolul IV. Contestație și hegemonie

Capitolul încearcă o explicație care transcende analiza empirică și contextuală a confruntării dintre diferite sisteme discursive. Întrebarea care constituie punctul de plecare al acestui capitol este de ce mișcările sociale din România nu au reușit, așa cum susține Donatella della Porta cu referire la mișcările sociale anti-austeritate, să articuleze o viziune anti-coruption care să contrazică paradigma neoliberală prin intermediul căreia este abordată lupta împotriva corupției și care implică reduceri bugetare, privatizări, de-reglementare și liberalizare³³. Multe din mișcările sociale de după 2011 contrazic abordarea neoliberală a corupției, propunând o lectură alternativă asupra acesteia, care vizează preponderent coruperea democrației produsă de neoliberalism, intersecția dintre interesele mediului de afaceri și politică. Conform acestei teze, mișcările sociale recente precum Occupy sau Indignados propun o altă viziune asupra anti-coruptionei, una de jos în sus, bazată pe orizontalitate și participare și astfel radical opusă paradigmei neoliberale care tratează corupția ca pe o chestiune pur tehnică, reductibilă la ceea ce se cheamă buna guvernare și implementată de sus în jos (de către instituții publice, instanțe judiciare).

În capitol se arată cum lupta anti-coruptione din România s-a înscris în matricea conceptuală specifică neoliberalismului³⁴, care merge mână în mână cu programul politic al unui stat minimal, nevoii de reducere a bugetelor publice, liberalizării și privatizării și care oferă soluții a-politice, cum e buna guvernare sau tehnocrația. Prin prisma teoriei discursului, la care se face apel, discursul anti-coruptione din România de după 1990 se constituie ca un element central al discursului hegemonic post-decembrist. Conceptul de corupție reprezintă ceea ce Mouffe și Laclau³⁵ numesc un punct nodal, respectiv articularea prin care sunt interconectate alte noduri - corupția reprezintă elementul în jurul căruia se coagulează și prin intermediul căreia capătă sens o serie de alte concepte adiacente, precum modernizarea statului, reforma clasei politice, subdezvoltarea. Nu doar scena politică românească, ci întreaga societate devine, prin prisma acestui discurs hegemonic, o confruntare între forțele binelui (Poporul, politicienii care sunt de partea Poporului)

---

³³ Donatella della Porta, „Anti-corruption from below. Social movements against corruption in late neoliberalism”, in *The Open Journal of Sociopolitical Studies*, Issue 10(3) 2017

³⁴ Peter Bratsis, „Political Corruption in the Age of Transnational. Capitalism. From the Relative Autonomy of the State to the White Man’s Burden”, in *Historical Materialism*, Issue 22.1, 2014, pp. 105–128; Mushtaq Khan, 2002, „Corruption and Governance in Early Capitalism: World Bank Strategies and their Limitations”, in Jonathan R. Pincus, Jeffrey A. Winters, *Reinventing the World Bank*, Ithaca: Cornell University Press, 2002.

³⁵ Laclau, Mouffe, *op.cit.*, 1985

și dușmanii binelui (clasa politică coruptă, grupurile de interese, mogulii), care sunt făcuți responsabili pentru toate disfuncționalitățile, de la migrația în masă a românilor³⁶ și sărăcie („*Corupția e sărăcie*”)³⁷ până la moartea unor nevinovați („*Corupția ucide*”).

Evenimentele produse în iarna anului 2012 reprezintă o încercare de dislocare a discursului hegemonic, în care corupția reprezintă un punct nodal și care articulează într-o logică proprie, printr-un lanț de echivalențe, restul elementelor discursive. Protestele din 2012-2013 au încercat o re-articulare a elementelor discursive, în care corupția nu mai reprezenta un „centru de comandă”, devenind un semnificant flotant³⁸. Discursul dominant al protestelor din 2012-2013 a încercat trasarea unor noi frontiere politice între *Noi* și *Ei*, care excludeau orice reprezentant al clasei politice de la acea oră. Analiza de față susține că confruntarea discursivă din timpul protestelor din 2012-2018 a reprezentat ceea ce Mouffe și Laclau numesc o bătălie hegemonică, în care se încearcă dislocarea discursului hegemonic aflat în vigoare și înlocuirea sa cu un altul.

Finalmente, acest capitol arată cum discursul hegemonic a reușit să integreze în propria sa logică contestația, transformând revolta în parte a hegemoniei, așa cum se arată și în teoria discursului. În cazul mișcărilor sociale din România, asimetria de resurse, constelația politică și evenimentele externe au facilitat sarcina hegemoniei de a integra discursul contestatar, resemnificându-l conform propriei sale scheme de interpretare. Lucrarea susține că ceea ce e prezentat ca schimbare reprezintă o substituție a unor nume proprii de figuri politice sau partide cu altele, în interiorul aceluiași sistem discursiv.

Lucrarea concluzionează că potențialul transformator al protestelor din 2012-2013 a fost diminuat, dacă nu chiar cvasi-anulat, determinând căutarea de soluții în interiorul aceluiași cadru discursiv care perpetuează problemele aflate la originea nemulțumirii. Mișcărilor sociale din România au demarat în anul 2012 ca o contestare radicală a hegemoniei și s-au transformat, pe parcurs, până în 2017, într-o variație a discursului hegemonic.

---

³⁶Andrei Caramitru, *2000 de lei / lună / angajat – mecanismul prin care corupția naște sărăcie, emigrație și subdezvoltare*, G4Media, 20 octombrie 2018, disponibil la <https://www.g4media.ro/2000-de-lei-luna-angajat-mecanismul-prin-care-coruptia-naste-saracie-emigratie-si-subdezvoltare.html>

³⁷*Corupția e sărăcie! Informează-te prietenii!*, videoclip din Campania Monicăi Macovei, disponibil la <https://www.youtube.com/watch?v=i5fAP-IDFmU&feature=youtu.be>

³⁸Laclau, Mouffe, *op.cit.*, 1985

Bibliografie

Abăseacă, Raluca; Geoffrey Pleyers, (2017), „The reconfiguration of social movements in post-2011 Romania”, in *Social Movement Studies*, Vol. 18, issue 2, pp. 154-170

Aligica, Dragos Paul (2013), *Roșia Montana: Nu-i aparati ca nu aveti pe cine*, Contributors, disponibil la <http://www.contributors.ro/fara-categorie/rosia-montana-nu-i-aparati-ca-nu-aveti-pe-cine/>

Anastasakis, Othon (2014), „Election Consolidation in the Post-Communist Balkans: Progress and Obstacles”, in *Caucasus International*, Vol.3, Issue 4

Apostol, Emanuel (2012), *Manifestul ultrașilor: ”Vrem să închideți mall-uri și să deschideți fabrici”*, disponibil la <https://www.libertatea.ro/stiri/manifestul-ultrasilor-vrem-sa-inchideti-mall-uri-si-sa-deschideti-fabrici-691955>

Arrighi, Giovanni; Hopkins, Terence K.; Wallerstein, Immanuel Maurice (1990), *Antisystemic Movements*, London: Verso

Atkinson, Maxwell; John Heritage (1984), *Structures of Social Action: Studies in Conversation Analysis*, Cambridge: Cambridge University Press;

Badiou, Alain (1991), *D'un désastre obscure : droit, état, politique*, La Tour d'Aigues : Editions d'Aube

Bazac, Ana (2013), *E aiurea să vorbim despre „altceva” decât Roșia Montană?*, CriticAtac, disponibil la <http://www.criticatac.ro/23445/aiurea-vorbim-despre-altceva-decat-roia-montan/>

Ban, Cornel (2015), *Dependență și dezvoltare. Economia politică a capitalismului românesc*, Cluj Napoca: Tact

Ban, Cornel ; Gabor, Daniela (2014), *Recalibrarea înțelepciunii convenționale: o analiză aprofundată a relațiilor dintre România și FMI*, Friedrich Ebert Stiftung, 2014

Bauman, Zigmund (2001), *The individualized society*, Cambridge: Polity Press

Banca Mondială (1997), *România Poverty and Social Policy*, Raport 16462-RO, Volum I

Beck, Ulrich; Giddens, Anthony; Lash, Scott (1994), *Reflexive Modernization. Politics, Tradition and Aesthetics in the Modern Social Order*, Stanford: Stanford University Press

Beck, Ulrich; Ritter, Mark (1997), *The reinvention of politics: rethinking modernity in the global social order*, Cambridge: Polity Press

Beck, Ulrich (2016), *The metamorphosis of the world: How climate change is transforming our concept of the world*, Cambridge: Polity Press

Beck, Ulrich (2015b), „Emancipatory catastrophism: What does it mean to climate change and risk society?” in *Current Sociology*, Vol. 63, Issue 1, pp. 75–88.

Bell, Daniel (1960), *The end of ideology*, Cambridge, MA: Harvard University Press

Bell, Daniel (1976), *The Coming of Post-industrial Society*, New York: Basic Books

Bell, Daniel (2000), *The End of Ideology: On the Exhaustion of Political Ideas in the Fifties*, Cambridge: Harvard University Press

Block, Fred; Somers, Margaret (2014), *The Power of Market Fundamentalism: Karl Polanyi's Critique*, Cambridge: Harvard University Press

Boas, Morten, McNeill, Desmond (2003), *Global Institutions and Development: Framing the World?*, London: Routledge

Bohle, Dorothe; Grekovits, Béla (2012) *Capitalist diversity on Europe's periphery*, Ithaca: Cornell University Press

Bogdan, Sidonia (2017), *De ce a început PSD fix acum lupta pentru Roșia Montană și ce șanse are să câștige*, disponibil la <https://www.vice.com/ro/article/gyy9gq/de-ce-a-inceput-psd-fix-acum-lupta-pentru-rosia-montana-si-ce-sanse-are-sa-castige>

Bogdan, Sidonia (2018), *De ce împiedică politicienii români intrarea Roșiei Montane în patrimoniul UNESCO*, disponibil la <https://www.vice.com/ro/article/43pgg9/de-ce-impiedica-politicienii-romani-intrarea-rosiei-montane-in-patrimoniul-unesco>

Boghiceanu, Alina (2014), *Cum se pot reforma marile partide după votul anti-sistem din 16 noiembrie?*, disponibil la https://adevarul.ro/news/politica/adevarul-live-ora-1100-reforma-marile-partide-votul-anti-sistem-16-noiembrie-1_5475800ea0eb96501e181ce2/index.html

Boltanski, Luc; Chiapello, Eve (2005), *The new spirit of capitalism*, London: Verso

Bourdieu, Pierre (1998), *Acts of Resistance*, Cambridge: Polity Press

Bourdieu, Pierre (1998), „The essence of neoliberalism” in *Le Monde Diplomatique*, December, 1998

Bourdieu, Pierre (2003), *Firing Back*, Cambridge: Polity Press

Bran, Mirel (2012), *Anger threatens to topple Romanian president as austerity measures bite*, disponibil la <https://www.theguardian.com/world/2012/jan/24/romania-anti-government-austerity-protests>

Bratsis, Peter (2014), "Political Corruption in the Age of Transnational. Capitalism. From the Relative Autonomy of the State to the White Man's Burden", in *Historical Materialism*, Vol. 1, Issue 22, pp. 105–128

Brie, Michael (2017), *Karl Polanyi in Dialogue*, Montréal: Black Rose Books

Buden, Boris (2009), *Zone des Übergangs (The Zone of Transition. On the End of Post-Communism)*, Frankfurt am Main: Suhrkamp

Buechler, Steven M. (2000), *Social movements in advanced capitalism: the political economy and cultural construction of social activism*, Oxford: Oxford University Press

Burowoy, Michael (2005), „Third-Wave Sociology and the End of Pure Science” in *The American Sociologist*, Fall/Winter 2005

Burowoy, Michael (2015), „Times of Turmoil Emerging Visions from Three Years of Global Dialogue”, in *Journal of the Brazilian Sociological Society Revista da Sociedade Brasileira de Sociologia*, SID, Porto Alegre, vol. 1, issue 1, p. 49-63, 2015

Buti, Daniel (2011) „Ce sunt partidele politice? Spre o noua abordare in stasiologie”, în *Sfera Politicii*, nr. 5 (159)

Carp, Ana (2017), „Corelarea salariilor cu indicele de creștere al prețurilor de consum - Compensarea și indexarea”, în *Revista de Statistică*, Supliment nr. 11, 2017, disponibil la http://www.revistadestatistica.ro/supliment/wp-content/uploads/2017/11/A3_rrss_11_2017_RO.pdf

Castaneda, Ernesto (2012), „The Indignados of Spain: a precedent to Occupy Wall Street”, in *Social Movement Studies*, Vol. 11, Issue 3-4, pp. 309-19

Castells, Manuel (1983), *The City and the Grassroots*, London: Edward Arnold

Castells, Manuel (1996), *The Rise of the Network Society*, Oxford: Blackwell

Castells, Manuel (2012), *Networks of outrage and hope: social movements in the internet age*, Cambridge: Polity Press

Castells, Manuel (2001), *The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society*, Oxford: Oxford University Press.

Cernat, Lucian (2006), *Europeanization, Varieties of Capitalism and Economic Performance in Central and Eastern Europe*, New York: Palgrave Macmillan,

Cerny, Philip G. (2008), “Embedding Neoliberalism: The Evolution of a Hegemonic Paradigm”, in *The Journal of International Trade and Diplomacy*, Vol. 2, No. 1.

Centrul de Resurse pentru participare publică (2012), *Cercetare privind participarea publică în România, 2012*, http://www.ce-re.ro/upload/Cercetare_participarea_publica_in_Romania-CeRe_mail.pdf

Chomsky, Noam (2012), *Occupy*, Penguin: London

Cistelican, Alex (2013), *Cu scepticism înainte*, CriticAtac, disponibil la <http://www.criticatac.ro/24153/cu-scepticism-inainte/>

Cook, Linda; Orenstein Mitchell; Rueschemeyer, Marilyn (1999), *Left Parties and Social Policy in Postcommunist Europe*. Boulder, CO and Oxford: Westview Print

Comisia Națională de Prognoză (2007), *Evoluția sectorului privat în România*, disponibil la <http://www.cnp.ro/user/repository/13d8770e862eb522b62f.pdf>

Comitetul economic și Social (2014), *Coșul minim. Instrument viabil în stabilirea salariului minim național și al politicilor sociale în România?*

Constantinoiu, Marina (2012), *O nouă mișcare civică se conturează pe Facebook: "Împreună 2012 – Sfârșitul lumii lor"*, disponibil la <https://jurnalul.antena3.ro/stiri/observator/o-noua-miscare-civica-se-contureaza-pe-facebook-impreuna-2012-sfarsitul-lumii-lor-601940.html>

Converse, Philip (1964), „The Nature of Belief Systems in Mass Public”, *Critical Review*, Vol. 1-3, Issue 18, pp. 1-74

Copilaș, Emanuel (2018), *De la ideologie la hegemonie. Explorari critice în postcomunismul românesc*, București: Tritonic

Cozmei, Victor (2015), *Mai multe ONG-uri îi cer lui Iohannis 10 măsuri urgente: înlocuirea lui Ciorbea (Avocatul Poporului), alegeri locale în două tururi, dizolvarea comisiilor de control SRI și SIE*, disponibil la <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-20561476-mai-multe-organizatii-non-guvernamentale-trimit-scrisoare-presedintelui-iohannis-10-masuri-fezabile-neutre-politic-adoptat-pana-finalul-anului.htm>

Crăciun, Claudiu (2017), *Romania's Second Democratic Transition*, Friedrich Ebert Stiftung

Crouch, Colin (2004), *Post-democracy*, Cambridge: John Wiley&Sons

Crouch, Colin (2000), *Coping with Post-Democracy*, London: Fabian Society, disponibil la <https://www.fabians.org.uk/wp-content/uploads/2012/07/Post-Democracy.pdf>

Cucerai, Sorin (2013), *Destramarea consensului conservator*, disponibil la <http://www.romaniacurata.ro/destramarea-consensului-conservator/>

Dăianu, Daniel; Murgescu, Bogdan (2012), *Which Way Goes Romanian Capitalism? Making a Case for Reforms, Inclusive Institutions and a Better Functioning European Union*, Friedrich Ebert Stiftung Romania

Dalton, Russel J. (2002), *Citizens politics: public opinion and political parties in advanced democracies*, London: Chatam House Publishers

Dalton, Russel J. (2004), *Democratic challenges, democratic choices: the erosion of political support in advanced industrial societies*, Oxford University Press: Oxford

Davis, Gerald; McAdam, Doug; Scott, W. Richard; Zald, Mayer N. (2005), *Social Movements and Organizations*, New York: Cambridge University Press

Day, Richard (2004), *From hegemony to affinity: the political logic of the newest social movements*. *Cultural Studies*, Vol. 18, Issue 5, pp. 716-48

Della Porta, Donatella; Diani, Mario (1998), *Social movements: an introduction*, Blackwell Publishing Ltd, (2nd edition, 2006)

Della Porta, Donatella; Tarrow, Sidney (2005), *Transnational Protest and Global Activism*, Lanham: Rowman and Littlefield.

Della Porta, Donatella (2013) *Can democracy be saved: participation, deliberation and social movements*, Cambridge: Polity Press

Della Porta, Donatella (2015), *Social Movements in Times of Austerity*, Cambridge: Polity Press

Della Porta, Donatella (2017), „Anti-corruption from below. Social movements against corruption in late neoliberalism”, in *The Open Journal of Sociopolitical Studies*, Vol. 3, Issue 10

Demmers, Jolle; Jilberto, Alex E.Fernández, Hogenboom, Barbara (2004), “Good governance and democracy in a world of neoliberal regimes” , in Jolle Demmers, Alex E.Fernández Jilberto, Barbara Hogenboom, *Good Governance in the Era of Global Neoliberalism*, London: Routledge

D'Encausse, C. Helene (1992), *The End Of The Soviet Empire: The Triumph Of The Nations*, New York: Basic Books

Dikec, Mustafa (2005), "Space, politics, and the political", in *Environment and Planning D: Society and Space*, Vol. 23, pp. 171–188

- Dohotaru, Adi (2012), *Protestatarul: O Istorie participativă*, Cluj Napoca:Tracus Arte
- Doshi, Sapana; Malini Ranganathan (2018), „Towards a critical geography of corruption and power in late capitalism”, in *Progress in Human Geography*, Vol. 43, Issue 3, pp. 436-457
- Dryzek, John S. (2000), *Deliberative democracy and beyond*, Oxford University Press: New York
- Ernu, Vasile (2013), *În fața noastră stă 1907. Cum procedăm? Să mergem la locul crimei*, disponibil la <http://www.criticatac.ro/24021/in-faa-noastr-st-1907-cum-procedm/>, 29 February 2016.
- Escobar, Andre (1997), „Anthropology and Development,” in *International Social Science Journal*, Vol.49, Issue 154, pp.497-515
- Fawn, Rick (2004), *Ideology and National Identity in Post-communist Foreign Policies*, London: Frank Cass Publishers
- Flescher, Fominaya, C.(2014), *Social movements and globalization. How protests, occupations and uprising are changing the world*, London: Palgrave Mcmillan: London
- Flinders, Matthew (2012), *Defending politics: why democracy matters in the 21st century* Oxford: Oxford University Press
- Foucault, Michel (1976), "La fonction politique de l'intellectuel", in Defert, Daniel; Ewald, François (2011), *Michel Foucault. Dits et écrits*, Vol. II, Paris: Gallimard
- Michel Foucault, *The History of Sexuality: The Will to Knowledge*, London: Penguin, 1998
- Fraser, Nancy (2011), „Marketization, Social Protection, Emancipation: Toward a Neo-Polanyian Conception of Capitalist Crisis” in Craig Calboun and Georgi Derluagian, *Business as Usual: The Roots of the Global Financial Meltdown*, New York: University Press
- Fraser, Nancy; Géraldine Chantegrel, (2016) „Un triple mouvement? ”, in *Agone*, no. 60, pp. 119-136
- Gherghina, Sergiu; Mișcoiu, Sergiu (2010), *Partide și personalități populiste în România post-comunistă*, Iași: Institutul European
- Ghinea, Cristian (2013), *Adevărul suprem și ultim despre manifestațiile din Piață*, in *Dilema Veche*, no. 501, <http://dilemaveche.ro/sectiune/editoriale-opinii/articol/adevarul-suprem-ultim-manifestatiile-piata>
- Goffman, Erving (1975), *Frame analysis: an essay on the organization of experience*, Cambridge, Mass: Harvard University Press

- Gorz, André (1967), *Strategy for Labour: A Radical Proposal*, Boston: Beacon Press
- Gorz, André (1982), *Farewell to the Working Class: an Essay on Post-Industrial Socialism*, London: Pluto Press
- Graber, David (2012), *The democracy project: a history, a crisis, a movement*, London: Allen Lane
- Gramsci, Antonio, Buttigieg, Joseph A, (ed.), (1992), *Prison Notebooks*, New York City: Columbia University Press
- Guga, Stefan (2016), *Munca atipică in România de la izbucnirea crizei*, București: Next Publishing, 2016
- Guga, Ștefan, Camelia Constantin (2015), *Analiza impactului noii legislații a dialogului social adoptate în 2011*, Asociația Conect
- Guvernul României (2001), *Carte Albă a preluării guvernării*
- Hetland, Gabriel; Goodwin Jeff, (2013), „The Strange Disappearance of Capitalism from Social Movement Studies”, in Barker C, Cox L, Krinsky J, Nilsen AG, *Marxism and Social Movements*, Leiden: Brill, pp. 83-102
- Haller, Stephen; James Gerrie (2007), “The Role of Science in Public Policy: Higher Reason or Reason for Hire”, in *Journal of Agricultural and Environmental Ethics*, Issue. 20.
- Harvey, David (1989) , *The condition of postmodernity*, Oxford: Blackwell
- Hay, Colin (2007), *Why we hate politics*, Cambridge: Polity Press
- Himmelstrand, Ulf (1962), „A Theoretical and Empirical Approach to Depoliticization and Political Involvement”, in *Acta Sociologica*, Vol. 6, Issue 1/2, Approaches to the Study of Political Participation, pp. 83-110
- Howarth, David (2000), *Discourse*, Buckingham & Philadelphia: Open University Press.
- Hutter, Swen (2012), *Protesting culture and economics in Western Europe: new cleavages in left and right politics*, University of Minnesota Press: Minneapolis
- Iancu, Alexandra ; Marton, Silvia (2019), *Corruption et politique en Europe. Enjeux, réformes et controverses*, Paris, L’Harmattan
- Inglehart, Ronald (1990), *Culture shift in advanced industrial society*, Princeton, NJ: Princeton University Press
- Iliesscu, Ion (2011), *Fragmente de viață și de istorie trăită*, București, Litera International

Ionita, Sorin (2013), *Protestele nu-s contra RMGC, ci contra statului; răspuns lui Dragoș Aligică*, disponibil la <http://www.contributors.ro/administratie/protestele/>.

Johnston, Michael (2005), *Syndromes of Corruption: Wealth, Power, and Democracy*, Cambridge: Cambridge University Press

Jørgensen, Marianne; Phillips, Louise (2002), *Discourse Analysis as Theory and Method*, Oxford: Sage Publications

Juris, Jeffrey S. (2004), „Networked social movements: the network society”, in Castells, Manuel, *The network society*, London: Edward Elgar

Kalb, Don; Mollona, Massimiliano (2018), *Worldwide mobilizations. Class Struggles and Urban Commoning*, New York: Berghahn Books

Kaldor, Mary; Selchow, Sabine (2015): *Subterranean politics in Europe*, Palgrave Macmillan

Kasir, Sharyn; Carbonella, August (2014), *Blood and fire. Toward a global anthropology of labor*, New York: Berghahn Books

Kaufmann, Daniel; Vicente, Pedro C. (2005) *Legal Corruption*, disponibil la SSRN: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.829844>

Keane, John (2009), *The life and death of democracy*, London and New York: Simon & Schuster

Khan, Mushtaq (2002), „Corruption and Governance in Early Capitalism: World Bank Strategies and their Limitations” in Pincus, Jonathan, Winters, Jeffrey (eds), *Reinventing the World Bank*, Ithaca: Cornell University Press

Kirchheimer, Otto (1966), “The Transformation of the Western European Party System”, in Joseph LaPalombara, Myron Weiner (ed), *Political Parties and Political Development*, Princeton: Princeton University Press

Kreps, David (2015), *Gramsci and Foucault: A Reassessment*, Farnham and Burlington: Ashgate Publishing.

Laclau, Ernesto; Mouffe, Chantal (1985), *Hegemony and socialist strategy: toward a radical democratic politics*, London: Verso

Laclau, Ernesto (1990), *New Reflections on the Revolution of our Time*, London: Verso

Laclau, Ernesto (1996), *Emancipation(s)*, London: Verso

Laclau, Ernesto (2005), „Populism: What’s in a Name?”, in Francisco Panizza, *Populism and the Mirror of Democracy*, New York and London: Verso

Laclau, Ernesto (2008), *La raison populiste*, Paris: Seuil

Lefort, Claude (1978), *Les Formes de l’histoire: Essais d’anthropologie politique*, Paris : Gallimard

Lipset, Seymour M. (1966), „Some Further Comments on "The End of Ideology"", in *American Political Science Review*, Issue. 60, pp. 17-18.

Lipset, Seymour M. (1964), „The Changing Class Structure and Contemporary European Politics”, in *Daedalus*, Issue 93, pp. 271-303

Madra, Yahya M.; Adaman Fikret (2014), „Neoliberal reason and its forms: Depoliticisation through economisation”, in *Antipode*, Vol. 46, Issue 3, pp. 691–716

Manifestul Mâna de Lucru: Roșia Montană e mai mult decât Roșia Montană (2013), disponibil la <http://www.criticatac.ro/23416/manifestul-mana-de-lucru-roia-montan-mai-mult-decit-roia-montan/>

Mathers, Andy (2007), *Struggling for a Social Europe. Neoliberal Globalization and the Birth of a European Social Movement*, Farnham: Ashgate Publishing Limited

Mattoni, A. (2012), *Media practices and protest politics. How precarious workers mobilize*, Farnham: Ashgate

Marchart, Oliver (2000) „Division and democracy. On Claude Lefort’s Post-foundational Political Philosophy”, in *Filozofski vestnik*, Letnik/VolumeXXI, pp. 51-82

Marchart, Olivier (2011), *Gândirea politică postfundaționistă: diferența politică la Nancy, Lefort, Badiou*, Cluj Napoca: Ideea

Mărginean, Ioan (2000), „Oportunitatea politicilor demografice în România”, în *Calitatea Vieții*, XII, nr. 1-4

Mărgărit, Diana (2015), „Ideology and Social Movements. A Comparative Analysis of the 2013 Protests in Bulgaria, Hungary and Romania” in Geoffrey Pleyers; Ionel N. Sava, *Social Movements in Central and Eastern Europe. A renewal of protests and democracy*, București: Editura Universității din București

Mărgărit, Diana (2016), *The days we don’t give in – the Romanian social movements between 2012 and 2015*, disponibil la <https://eastblog.univie.ac.at/2016/01/13/the-days-we-dont-give-in-the-romanian-social-movements-between-2012-and-2015/>

Mărgărit, Diana, (2016), „Civic disenchantment and political distress: the case of the Romanian Autumn” in *East European Politics*, Vol. 32, Issue 1, 2016, pp.46-62

Mărgărit, Diana (2018), “Two discourses on legitimacy. Romanian winter in turmoil”, pp. 45-62 in Gherasim-Proca, Ovidiu, *Borders, Barriers and Protest Culture*, Iasi: Alexandru Ioan Cuza University Press

McAdam, Dough; McCarthney John; Mayer, Zald (1995), *Comparative Perspective and Social Movments, Poltical Oportunity, Mobilizing Structure and Cultural Freaming*, Cambridge: Cambridge University Press

McAdam, Dough (1982), *Political Process and the Development of Black Insurgency 1930-1970*, Chicago: University of Chicago Press

Mihăilescu, Adina (2010), „Coșul de consum al populației corespunzător minimului de trai decent și de subzistență”, în *Revista Inovația Socială* vol. 2, nr. 1/2010 (ianuarie-iunie)

Ministerul Muncii și Protecției Socile (2007), *Sărăcia în România: profil, tendințe, politici de combatere și prevenire în anul 2007*

Mixich, Vlad (2013), *Cat de anti-capitalisti, daci, traci sau dreptaci sunt protestatarii Rosia Montana*, disponibil la , <http://www.hotnews.ro/stiri-esential-15586566-cat-anti-capitalisti-daci-traci-sau-dreptaci-sunt-protestatarii-rosia-montana.htm>

Mungiu Pippidi, Alina (2016), “The Quest for Good Governance. Learning from virtuous circles” in *Journal of Democracy*, Vol. 27, Issue 1

Mouffe, Chantal (2000), *The Democratic Paradox*, Lodon: Verso

Mouffe, Chantal (2005), *The return of the political*, London: Routledge

Mouffe, Chantal (2017), *For a Left Populism*, London:Verso

Mouffe, Chantal (2016), „Democratic Politics and Conflict: An Agonistic Approach”, *Política común*, Volume 9

Melucci, Alberto (1980), „ The new social movements: A theoretical approach”, in *International Social Science Council*, Vol, 19, Issue 2, pp: 199-226

Melucci, Alberto (1989), *Nomads of the Present: Social Movements and Individual Needs in Contemporary Society*, Hutchinson Radius

Mișcoiu, Sergiu (2010), “Introducere”, in Gherghina, Sergiu; Mișcoiu, Sergiu, *Partide și personalități populiste în România post-comunistă*, Iași: Institutul European

Mișcoiu, Sergiu (2011), *Au pouvoir par le people*, Paris: L’Harmattan, Paris

Mișcoiu, Sergiu (2015), „What Grounds for Representing the People? An Analysis of Post-Communist Romania through the Lens of Discourse Theory”, in *Südosteuropa*, Vol. 63, Issue 1, pp. 7-24

Moromitic, *În care Costi Rogozanu sfârșește un militant ridicol și confuz*, disponibil la <http://lacoltulstrazii.ro/2013/09/06/in-care-costi-rogozanu-sfarseste-un-militant-ridicol-si-confuz/>

Munshi, Surendra; Biju Paul Abraham; Soma Chaudhuri (2009), *The Intelligent Person's Guide to Good Governance*, Sage Publications India Pvt Ltd.

Offe, Clauss (1985), „New Social Movements: Challenging the Boundaries of Institutional Politics”, in *Social Research*, Vol. 52, issue 4, pp. 817–869

Orășanu, Razvan (2013), *Combustia spontana a guvernării pe motiv de Rosia Montana. Bonus: “Foaie verde premolar/ Ponta este bipolar”*, disponibil la <http://www.contributors.ro/economie/combustia-spontana-a-guvernarii-pe-motiv-de-rosia-montana-bonus-%E2%80%9Cfoaie-verde-premolar-ponta-este-bipolar%E2%80%9D/>

Pârvu, Camil-Alexandru (2015), „Syndrome or Symptom: Populism and Democratic Malaise in Post-Communist Romania”, in Michal Kopeček and Piotr Wciślik, *Thinking through Transition Liberal Democracy, Authoritarian Pasts, and Intellectual History in East Central Europe After 1989*, Budapest: Central European University Press

Pârvu, Camil-Alexandru (2016), *Mouvements sociaux et élections. Questionner l'absence d'un « double mouvement » polanyien*”, in *Romanian Political Science Review*, Vol. XVI, Issue 4.

Pârvu, Camil Alexandru (2017), “Contestatory Cosmopolitanism, Neoliberal Rationality and Global Protests”, in *Journal Globalizations*, Vol. 15, Issue 5, pp. 776-791

Pasti, Vladimir (1995), *Romania in tranzitie - căderea în viitor*, București: Nemira

Pasti, Vladimir (2018), ”Probleme și politici sociale ale guvernelor românești”, în Mihail Caradaică; Stoiciu, Victoria, *Stânga și agenda socială*, București: Tritonic

Pissarides, Cristopher (2001), „Employment protection”, in *Labour Economics*, Vol.8, pp. 131-159.

Piven, Frances F.; Cloward, Richard (1998), *Poor people's movements: why they succeed, how they fail*, New York, Randon House

Poenaru, Florin (2013), *Anti-capitalism ca ecologie*, disponibil la <http://www.criticatac.ro/23634/anti-capitalism-ca-ecologie/>

Poenaru, Florin (2013), *Cateva mistificari ideologice*, disponibil la <http://www.criticatac.ro/23592/cateva-mistificari-ideologice/>

Poenaru, Florin (2013), *De ce nu mai merg la marșul de duminică*, disponibil la <http://www.criticatac.ro/24095/de-ce-nu-mai-merg-la-marul-de-duminic/>

Karl Polanyi, (1944). *The Great Transformation : The Political and Economic Origins of Our Time*, Boston: Beacon Press (ed. 2001)

Polgár, Alexandru; Sîrbu, Adrian (2009), *Genealogii ale postcomunismului*, Cluj Napoca: Editura Ideea

Pop, Marius Augustin (2009), „Determinarea evoluției sărăciei cu ajutorul pragurilor relative ancorate în timp”, în *Calitatea Vieții*, XX, Issue. 3–4, 2009

Presadă, Florina (2012), *Case study on the Romanian protests, 2012*, The Resource Center for Public Participation

Radu, Marieta (2009), *România Analiza situației cu privire la sistemele de venituri minime din România Studiu privind politicile naționale*, Comisia Europeană

Rammelt, Henry (2018), *Activistes protestataires en Hongrie et en Roumanie*, Paris: L'Harmattan,

Rancière, Jaques (1999), *Disagreement. Politics and Philosophy*, Minneapolis, London: University of Minnesota Press

Rancière, Jacques (2000), *Le Partage du sensible: Esthétique et politique*, Paris : La Fabrique-Éditions

Rancière, Jacques „Ten Theses on Politics”, in *Theory and Event*, Vol. 5, Issue 3, 2001

Ranciere, Jaques (2012), *Ura împotriva democrației*, Cluj Napoca: Ideea, Cluj

Rogozanu, Costi (2013), *Cum a fost aseară. 2000 de protestatari fast forward pe străzile din București*, disponibil la <http://voxpublica.realitatea.net/politica-societate/cum-a-fost-aseara-2000-de-protestatari-fast-forward-pe-strazile-din-bucuresti-99219.html>

Rogozanu, Costi (2015), *Gândul meu. Nu poți schimba realitățile folosind aceeași retorică* disponibil la <http://www.gandul.info/gandul-meu/gandul-meu-costi-rogozanu-nu-poti-schimba-realitatile-folosind-aceeasi-retorica-14876337>

Rose-Ackerman, Susan (1996), „Democracy and ‘grand’ corruption”, in *International Social Science Journal*, Vol. 48, Issue 149, pp. 365–380

Rosanvallon, Pierre (2002), *Le peuple introuvable: histoire de la représentation démocratique en France*, Paris: Gallimard

Rosanvallon, Pierre (2008), *Counter-democracy: politics in an age of distrust*, Cambridge: Cambridge University Press

Sampson, Steven (2009), "Corruption and anti-corruption in Southeast Europe. Landscapes and sites", in De Sousa, Luis; Larmour, Peter; Hindess, Barry, *Governments, NGOs and Anticorruption: The new integrity warriors*, Abingdon: Routledge, pp. 168-185

Sampson, Steven. (2015), „The anticorruption package” in *Ephemera: Theory and Politics in Organization*, Vol. 15, Issue 2, pp. 115-123

Searle, John R. (2010), *Making the Social World. The Structure of Human Civilization*, New York: Oxford University Press

Severin, Adrian (1995), *Lacrimile diminetii*, Bucuresti: Ed. Scripta

Schedler, Andreas (1996), *The End of Politics? Explorations into Modern Antipolitics*, London and New York: Macmillan and St Martin's

Sinclair, John; Coulthard, Malcolm (1975), *Toward an Analysis of Discourse*, Oxford: Oxford University Press

Shils, Edward (1955), „The End of Ideology?”, in *Encounter*, Vol. 5, pp. 52-58

Shils, Edward (1958), „Ideology and Civility: on the Politics of the Intellectual”, in *Sewanee Review*, Vol. 66, pp. 450-480.

Snow, David A.; Rochford, Burke; Worden, Steven K.; Benford, Robert D (1986), „Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation” in *American Sociological Review*, Vol. 51, 464-481.

Snow, David A; Benford Robert D. (1988), "Ideology, Frame Resonance, and Participant Mobilization", in Bert Klandermans, Hanspeter Kriesi, and Sidney Tarrow (eds.), *From Structure to Action: Social Movement Participation Across Cultures*, Greenwich, Conn.: JAI Press

De Sousa, Luis; Larmour, Peter; Hindess, Barry (2009), *Governments, NGOs and Anti-corruption: The new integrity warriors*, Abingdon: Routledge.

Societatea Academică din România (2011), *Dincolo de percepții. A devenit guvernarea României mai integră după 2004?*

Stephen, Benjamin; Rothe, Delf; Methmann, Chrus (2014), “Third Side of the Coin: Hegemony and Governmentality in Global Climate Politics “ in Stripple, Johannes; Bulkeley,

Harriet, *Governing the Climate. New Approaches to Rationality, Power and Politics*, New York: Cambridge University Press

Socol, Cristian; Marinaș, Marius (2017), *Salariul minim ca instrument de politici publice – pro sau contra?*, Friedrich Ebert Stiftung

Stanomir, Ioan (2013), *Spiritul critic și baricadele. O scrisoare către Vasile Ernu*, disponibil la <http://www.lapunkt.ro/2013/09/16/spiritul-critic-si-baricadele-o-scrisoare-catre-vasile-ernu/>

Stoica, Cătălin Augustin; Mihăilescu, Vintilă (2012), *Iarna vrajbei noastre: protestele din România, ianuarie – februarie 2012*, București: Paideea

Stoiciu, Victoria (2012), *Austerity and Structural Reforms in Romania Severe Measures, Questionable Economic Results and Negative Social Consequences*, Friedrich Ebert Stiftung Romania

Stoiciu, Victoria (2016), „The battle for the Romanian autumn – good governance versus anti-capitalist discourses in the Romanian 2013 protests”, in *Studia Europaea*, Vol. 1

Stoiciu, Victoria (2017), „Romanian Social movements: between repoliticization and reinforcement of the status-quo (2012-2017)”, in *Studia Europaea*, Vol 3

Stoiciu, Victoria (2016), *Romania's Trade Unions at the Crossroads. Challenged by Legislative Reforms, Economic Crises and a Power-loss of 60 per cent*, Friedrich Ebert Stiftung Romania

Stoiciu, Victoria (2018), *Annual Review of Labour Relations and Social Dialogue Romania*, Friedrich Ebert Stiftung

Storey, John (2006), *Cultural Theory and Popular Culture: An Introduction*, London: Prentice Hall.

Streeck, Wolfgang (2014), *Buying Time: the delayed crisis of democratic capitalism*, Brooklyn and London: Verso

Streeck, Wolfgang (2011), „The crisis of democratic capitalism”, in *New Left Review*, Vol. 71

Streeck, Wolfgang (2012), “Markets and people. Democratic Capitalism and European Integration”, in *New Left Review*, Vol. 73

Streeck, Wolfgang (2012), “Citizens as customers. Considerations on the New Politics of Consumption”, in *New Left Review*, Vol. 76 .

Streek, Wolfgang , „The Rise of the European Consolidation State”, in *MPIfG Discussion Paper* 15/1

Șiulea, Ciprian (2013), *Demisia lui Ponta, o mare greșeală*, disponibil la <http://voxpublica.realitatea.net/politica-societate/demisia-lui-ponta-o-mare-greseala-98374.html>

Tapalaga, Dan (2013), *Ce am vazut la protestul anti-Rosia Montana*, disponibil la <http://www.hotnews.ro/stiri-opinii-15502279-vazut-protestul-anti-rosia-montana.htm>

Tarrow, Sydney (1994), *Power in Movement. Social Movements and Contentious Politics*, New York: Cambridge University Press, (ed. 2012)

Tilly, Charles; Tilly, Louise A; Tilly, Richard H. (1975), *The Rebellious Century: 1830-1930*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press

Tormey, Simon (2015), *The end of representative politics*, Polity Press, Cambridge

Touraine, Alain (1974), *Post-Industrial Society*, London: Wildwood House

Touraine, Alain (1981), *The Voice and the Eye. An Analysis of Social Movements* Cambridge: Cambridge University Press

Touraine, Alain (2001), *Beyond Neoliberalism*, Cambridge: Polity Press

Touraine, Alain; Wieviorka, Michel, Dubet, Francois (1984), *Le Mouvement Ouvrier*, Paris, Seuil.

Uszkai, Radu (2013), *Unde cred că greșește Dan Tăpălagă: despre Roșia Montană, capitalism, partide politice și pantofi*, disponibil la <http://www.academiatavencu.info/politic/unde-cred-ca-greseste-dan-tapalaga-despre-rosia-montana-capitalism-partide-politice-si-pantofi-27495>

Vanhuyse, Pieter (2006), *Divide and Pacify: Strategic Social Policies and Political Protests in Post-Communist Democracies*, Budapest: Central European University Press

Vanhuyse, Pieter (2009), „Power, Order and the Politics of Social Policy in Central and Eastern Europe”, in Cerami, Alfio; Vanhuyse, Pieter (eds.), *Post-Communist Welfare Pathways: Theorizing Social Policy Transformations in Central and Eastern Europe*, Basingstoke: Palgrave Macmillan

Velicu, Irina; Kaika Maria (2017), „Undoing environmental justice: Re-imagining equality in the Rosia Montana anti-mining movement”, in *Geoforum*, Volume 84, pp. 305-315

Wallerstein, Immanuel (2010), „Structural crises”, in *New Left Review*, Vol. 62

Waxman, Chaim Isaac (1968), *The end of ideology debate*, New York: Funk & Wagnalls,

Wedel, Janine R. (2012), „Rethinking corruption in an age of ambiguity”, in *Annual Review of Law and Social Science*, Volume 8, Issue 1, pp. 453–498.

Wievorka, Michel (2003b) *Un autre monde; contestations, de ´rives et surprises dans l’anti-mondialisation*, Paris: Balland

Wilson, Japhy, Swyngedouw, Erik (2014), *The Post-Political and Its Discontents Spaces of Depoliticisation, Spectres of Radical Politics*, Edinburgh University Press Ltd, Edinburgh

Zamfir, Cătălin (1995), *Dimensiuni ale sărăciei*, București: Expert

Zamfir, Catalin (2001), „Situția sărăciei în România, dimensiuni, surse, grupuri de risc iunie 2001”, in *România socială – Revistă de cultură și analiză socială*, Vol. 2

Žižek, Slavoj (1999), *The Ticklish Subject. The Absent Centre of Political Ontology*, London: Verso

Zizek, Slavoj (2012), *The year of dreaming dangerously*, London: Verso